

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА: ЗМІНА ПАРАДИГМИ

ECONOMIC SECURITY OF THE ENTERPRISE: A PARADIGM SHIFT

Стаття присвячена розкриттю суті поняття «економічна безпека підприємства». Визначено, що безпека є базовою цінністю існування будь-якої системи. Встановлено, що по відношенню до підприємства цей термін став застосовуватись у вітчизняній науці з початку становлення ринкових відносин та включає в себе насамперед такі ключові акценти: захищеність від зовнішніх і внутрішніх загроз, забезпечення фінансової стійкості, ефективне використання ресурсів, здатність до відтворення та розвитку; пропозиція застосовувати правові, організаційні або управлінські заходи протидії є винятковою. Ідентифіковано ключові підходи до розуміння суті терміну «економічна безпека підприємства»: адаптивний, ресурсно-функціональний, комплексний або мультиаспектний, орієнтований на захист потенціалу підприємства, орієнтований на стабільність та стійкість. Запропоновано при формуванні сутності поняття «економічна безпека підприємства» у сучасних реаліях враховувати: високий рівень невизначеності ринкового середовища; превентивні заходи, спрямовані на забезпечення відновлення та подальшого розвитку підприємства після подолання кризових явищ; концепт безпеки є процесом; забезпечення безперервності бізнесу. Встановлено, що однією із ключових підсистем економічної безпеки підприємства є його інформаційна безпека.

Ключові слова: ринкова економіка, невизначеність, ризик, безпека, економічна безпека, інформаційна безпека.

The article is devoted to revealing the essence of the concept of "economic security of an enterprise". It is determined that security is a fundamental value for the existence of any system. It has been established that, in relation to enterprises, this term has been used in domestic science since the beginning of the formation of market relations and includes, first of all, the following key points: protection from external and internal threats, ensuring financial stability, effective use of resources, and the ability to reproduce and develop. The proposal to apply legal, organizational, or managerial countermeasures is exceptional. Key approaches to understanding the essence of the term "economic security of an enterprise" have been identified: adaptive, resource-functional, comprehensive or multi-faceted, focused on protecting the enterprise's potential, focused on stability and sustainability. It has been found that in the West, this term is integrated into the concepts of risk management, sustainability, and corporate security without distinguishing a separate term "economic security of an enterprise". When forming the essence of the concept of "economic security of an enterprise" in modern realities, it is proposed to take into account the following points: a market-oriented enterprise operates in conditions of high uncertainty; it is important not only to focus on stabilizing and minimizing costs, but also to develop preventive measures aimed at ensuring the recovery and further development of the enterprise after overcoming the crisis; security should be treated as a rapidly changing stochastic category, accordingly considering the concept of security not as a state, but as a process; in the system of economic security of an enterprise, it is important to ensure business continuity, i.e., the ability to respond to risks in a timely manner and resume operations without critical losses. It has been established that one of the key subsystems of economic security of an enterprise is its information security, given the growth of digitalization of the economy and global threats.

Key words: market economy, uncertainty, risk, security, economic security, information security.

УДК 330.3:658

DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.19-19>

Дейнега І.О.¹

доктор економічних наук, професор
кафедри маркетингу і логістики,
Національний університет
«Львівська політехніка»

Пиртко М.С.²

доктор філософії,
АТ «ЗНВКІФ «ХАРРІКЕЙН»

Deineha Inna

Lviv Polytechnic National University

Pyrtko Mykhailo

JSC "ZNVKIF "HARRICANE"

Постановка проблеми. Світова економіка функціонує в умовах турбулентності, що обумовлено насамперед такими глобальними викликами, як пандемія та війни. На національну економіку, що поступово інтегрується у світовий економічний простір, окрім загальносвітових тенденцій мають вплив і внутрішні негативні фактори, зокрема тривале збройне протистояння із росією та корумпованість влади. За таких умов вітчизняні підприємства змушені розробляти власні траєкторії розвитку, передбачаючи можливі загрози та превентивно розробляючи заходи щодо їхнього усунення, тобто забезпечувати власну економічну безпеку.

У світовій економічній школі сформована система поглядів щодо сукупності дій, процедур, механізмів, що спрямовуються на забезпечення стабільного розвитку підприємства від зовнішніх

і внутрішніх загроз, що і є сутнісним навантаженням поняття «економічна безпека підприємства». Проте закордонні науковці рідко використовують цей термін, натомість вживаючи такі як «управління ризиками підприємства», «управління безперервністю процесу», «організаційна / корпоративна стійкість» тощо. Враховуючи інтеграцію національної економіки у глобальну, значні зміни на макроекономічному рівні, суть поняття «економічна безпека підприємства» потребує уточнення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Термін «економічна безпека підприємства» є більш типовим для наукових досліджень та навчальної літератури в Україні та інших країнах пострадянського простору. Він виник у 1990-х рр., коли підприємства почали функціонувати в умовах ринкових трансформацій і була потреба описати їхню захищеність від зовнішніх і внутрішніх загроз

¹ ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5006-190X>

² ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-8827-5601>

(кризи, рейдерство, шахрайство, фінансова нестабільність тощо). Відповідно тоді з'явилися і перші наукові праці, присвячені цій проблематиці. Серед тих, хто приділив значну увагу вивченню питань економічної безпеки підприємств варто виділити Т. Васильціва [2], Т. Ковальова, Т. Сухорукову [7], Л. Фролову [11], В. Ортинського [8], М. Камлика [6], котрі досліджували зміст дефініції «економічна безпека підприємства», а також фактори, котрі на неї впливають.

Постановка завдання. Метою дослідження є встановлення суті поняття «економічна безпека підприємства» відповідно до світових тенденцій розвитку економіки та надбань вітчизняної наукової школи, а також сучасних тенденцій розвитку економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Базовою цінністю, що визначає стабільне функціонування будь-якої системи, є її безпека. Результати аналізу, проведеного В. Заплатинським [5] показують, що термін «безпека» пов'язують із ризиком, небезпекою, загрозою і, як правило, співвідносять із певним об'єктом – технічною системою, людиною, суспільством, державою тощо. Відповідно, безпеку у найпростішому розумінні можна розглядати, як антагонізм небезпеки, тобто як повну відсутність будь-яких загроз. Очевидно, що підприємство теж є об'єктом, щодо якого може розглядатись поняття безпеки. Особливо важливість врахування безпеки функціонування підприємства зросла із переходом національної економіки на ринкові рейки, адже збільшення свободи прийняття рішень, що супроводжувало побудову ринкових інституцій, автоматично передбачає зростання кількості і ймовірності настання ризиків.

Доцільність вивчення питань безпеки саме за умови існування ринкової економіки в умовах діджиталізації бізнес-процесів підтверджують наступні дані. За даними досліджень інституту Понемона згідно з глобальною оцінкою вартості інсайдерських ризиків за 2025 рік із 2022 року середня річна вартість ризиків, пов'язаних із недбалістю працівників, злочинними інсайдерами та викрадачами облікових даних, зросла з 15,4 мільйона доларів до 17,4 мільйона доларів. Кількість виявлених та проаналізованих інцидентів зросла у 2025 році до 7868 порівняно із 3269 у 2018 році [21], тобто ріст за сім останніх років склав 241%. За даними Cybersecurity Ventures, очікується, що до 2025 року світова кіберзлочинність коштуватиме 10,5 трильйонів доларів щорічно, порівняно з 3 трильйонами доларів у 2015 році [19].

Отже, поява перших праць, пов'язаних із дослідженням економічної безпеки підприємств саме на початку 90-х років були передбачуваною закономірністю. Цей факт підтверджується вітчизняними науковцями, зокрема Т. Васильців зазначає, що доцільність вивчення категорії «економічна

безпека» та її структурних, функціональних компонент «певною мірою пов'язано із здобуттям Україною незалежності, формуванням державності, становленням національних, у тому числі економічних інтересів» [2, с. 10]. Причому на рівні підприємства безпека полягає насамперед у забезпеченні процесу виробництва [2, с. 11].

Ці міркування лягли в основу чисельних праць науковців, що були пов'язані із дослідженням сутнісних характеристик поняття «економічна безпека» та ідентифікації факторів, котрі на неї впливають. Проте є деякі відмінності у тлумаченні цього поняття (табл. 1).

Отже, результати розгляду підходів щодо ідентифікування змісту дефініції «економічна безпека підприємства» дозволяють констатувати, що попри варіативність формулювань, можна виокремити такі ключові підходи до цього терміну:

- адаптативний (ґрунтується на реагуванні й адаптуванні до загроз);
- ресурсно-функціональний (акцентується на ефективному використанні ресурсів);
- комплексний або мультиаспектний (охоплює багато аспектів (юридичні, фінансові, виробничі);
- орієнтований на захист потенціалу підприємства (в основі усунення перешкод у досягненні цілей розвитку);
- орієнтований на стабільність та стійкість (базується на здатності витримувати або нейтралізувати загрози).

В Україні термін «економічна безпека підприємства» сприймається як окрема категорія та науковий напрям. На Заході цей термін інтегрований у концепції управління ризиками, стійкості та корпоративної безпеки, без виділення окремого терміна «економічна безпека підприємства». Натомість вживаними є терміни, що перекривають суть цього поняття (табл. 2).

Представлена у табл. 2 інформація дозволяє резюмувати, що термін «корпоративна безпека» є ширшим за «економічна безпека підприємства», оскільки враховує ширший спектр загроз діяльності підприємства. Решта термінів дотичні своїми сутнісними характеристиками, проте кожен із них має свій рівень функціонального охоплення та специфіку. Розглянемо функціонал цих термінів (табл. 3).

Узагальнення інформації, поданої у табл. 3, дозволяє стверджувати, що ERM, BCM, Corporate Resilience, Financial Stability, Financial Security можна вважати взаємопов'язаними елементами єдиної системи економічної безпеки та управління ризиками. Причому «парасолькою» для всієї системи безпеки можна вважати економічну безпеку, а всі решту концептів – інструментами в межах цієї системи: ERM – управління ризиками, BCM – підтримки безперервності бізнесу; стійкість бізнесу – безпеки, управління ризиками та безперервністю

**Підходи щодо розуміння суті поняття
«економічна безпека підприємства» українською науковою спільнотою**

Автор(-и)	Визначення
Адаптивний підхід	
Т. Ковальов, Т. Сухорукова [7]	стан захищеності від негативного впливу зовнішнього оточення та здатність своєчасно усунути загрози
І. Боса [1]	здатність передбачити розвиток негативних тенденцій внутрішнього і зовнішнього характеру і передбачити заходи щодо здійснення необхідних змін в параметрах економічного розвитку, здатних погасити негативні тенденції
Ресурсно-функціональний підхід	
Л. Фролова, К. Бугенко [11]	стан забезпечення захисту його майна та інформації згідно з обраною стратегією для досягнення максимально ефективного використання ресурсів та стійкості підприємства, як в теперішньому часі, так і в майбутньому
Т. Васильців [2, с. 18]	такий стан функціонування, за якого підприємство і його продукція є конкурентоспроможними на ринку та одночасно гарантується: найбільш ефективне використання ресурсів, інтелектуального та кадрового потенціалу; стабільність функціонування, стійкість та прогресивність розвитку; можливість протидіяти негативним впливам зовнішнього і внутрішнього середовища його функціонування
Підхід, орієнтований на захист потенціалу підприємства	
В. Ортінський [8]	стан і здатність економічної системи протистояти небезпеці руйнування її оргструктури і статусу, а також перешкодам у досягненні цілей розвитку
Підхід, орієнтований на стабільність та стійкість	
М. Камлик [6]	стан розвитку господарюючого суб'єкта, який характеризується стабільністю економічного розвитку, ефективністю нейтралізації негативних факторів та протидії їх впливу на всіх стадіях його діяльності
К. Зайченко, Н. Діма [4]	одна з найважливіших умов існування підприємства, адже сама вона забезпечує його захищеність від внутрішніх та зовнішніх загроз, а також виступає фундаментом його економічно ефективного функціонування та стабільного розвитку
В. Панченко [9]	сукупність взаємопов'язаних управлінських дій, спрямованих на забезпечення стабільної діяльності підприємства шляхом нейтралізації внутрішніх та зовнішніх загроз його діяльності
Комплексний мультиаспектний підхід	
І. Стулер, Д. Шевченко [12, с. 67]	комплексна система підтримання підприємства у такому стані, в якому воно забезпечує захист від внутрішніх та зовнішніх загроз, здатність адаптуватися до змін зовнішнього середовища, захищеність ланцюга створення цінності та можливість максимального досягнення основних цілей його функціонування

Джерело: власне узагальнення

бізнесу; фінансову стабільність – «виживання» бізнесу; фінансову безпеку – зміцнення стабільності бізнесу.

Проведений аналіз дозволяє стверджувати, що термін «економічна безпека підприємства», котрий є популярним серед вітчизняної наукової спільноти, включає у себе такі ключові акценти: захищеність від зовнішніх і внутрішніх загроз, забезпечення фінансової стійкості, ефективне використання ресурсів, здатність до відтворення та розвитку. Дуже рідко для забезпечення економічної безпеки підприємства пропонується застосовувати правові, організаційні або управлінські заходи протидії. На противагу закордонні науковці і практики використовують значну кількість понять, що лежать у площині досліджень економічної безпеки підприємства. Узагальнюючим концептом при цьому є корпоративна безпека, проте, на відміну від економічної безпеки, воно є ширшим, інтегрованим поняттям.

Варто зазначити, що корпорації – це великі підприємства, частка яких на ринку, наприклад, США становить 18%, але які приносять майже 82% загальних доходів [14]. Для України така модель не є типовою. Частка великих підприємств за кількістю працівників і рівнем доходу (середня кількість працівників ≤ 250 осіб, річний дохід ≤ 50 мільйонів євро) становила у 2020 році в Україні 0,1% [10, с. 41]. Очевидно така ситуація унеможливорює повне перенесення набутого закордонного досвіду на українську економіку, оскільки відмінною є сама структура економічного сектору. З цієї точки зору цінною є пропозиція Т. Васильціва розмежовувати суть категорій «економічна безпека» підприємства, підприємницької діяльності та підприємництва як сектора економіки [2, с. 16].

Проте варто враховувати важливі моменти, котрі дозволяють синхронізувати сам термін із реаліями ринкової економіки (табл. 4).

Таблиця 2

**Термінологія, що описує суть поняття
«економічна безпека» у закордонній науковій літературі**

Термін	Коротка характеристика терміну
Corporate Security (корпоративна безпека)	широке поняття, що включає економічні, інформаційні, фізичні та кадрові аспекти захищеності компанії [23]
Business Continuity Management (BCM) (управління безперервністю бізнесу)	здатність підприємства протистояти ризикам та відновлювати діяльність після криз, полягає у ранньому виявленні потенційних загроз та плануванні того, як це може вплинути на бізнес-операції [15]
Enterprise Risk Management (ERM) (корпоративне управління ризиками)	управління ризиками на рівні підприємства, що охоплює фінансові, операційні, стратегічні та правові загрози; стратегія «зверху вниз», метою якої є виявлення, оцінка та підготовка до потенційних збитків, небезпек, ризиків та інших потенційних негативних наслідків, які можуть перешкоджати діяльності та цілям організації та/або призвести до збитків [18]
Corporate Resilience (стійкість бізнесу)	здатність компанії адаптуватися до змін зовнішнього середовища, криз і шоків; проявляється у багатьох формах, основними є фінансова, репутаційна, емоційна, організаційна стійкості, є частиною успішного бізнесу на кожному рівні [16]
Financial Stability (фінансова стабільність)	системний підхід, що зосереджується на стані всієї фінансової екосистеми організації. Досягнення стабільного стану означає, що робочі органи працюють ефективно та можуть поглинати фінансові потрясіння чи кризи без суттєвих збоїв; включає короткострокові елементи [22]; визначається як здатність фінансової системи сприяти та вдосконалювати економічні процеси, керувати ризиками та поглинати шоки [17]
Financial Security (фінансова безпека)	вживається в контексті фінансового стану компанії; включає як короткострокові, так і довгострокові елементи [22]

Джерело: власне узагальнення

Таблиця 3

**Оцінювання функціоналу концептів,
що характеризують економічну безпеку підприємств на міжнародній арені**

Функції забезпечення економічної безпеки підприємства	Концепти економічної безпеки підприємства				
	BCM	ERM	Corporate Resilience	Financial Stability	Financial Security
Оцінювання ризиків	+	+	+	+	+
Управління загрозами / інцидентами	+	+	+	+/-	+/-
Безперервність діяльності	+	+/-	+	–	–
Відновлення після кризи	+	+/-	+	–	–
Стратегічна стійкість / адаптивність	+/-	+	+	+/-	+/-
Фінансова складова	+/-	+	+/-	+	+
Захист активів	+/-	+	+	–	+
Регуляторна відповідність	+/-	+	+/-	+	+
Репутаційна складова	+/-	+	+	+/-	+/-
Превентивні та контрольні заходи	+	+	+	+	+
Антикризове управління	+	+	+	–	+/-

Джерело: власне напрацювання

Дослідження інформації, поданої у табл. 4, дозволяє сформулювати такі важливі моменти, котрі варто враховувати при формуванні сутності поняття «економічна безпека підприємства» у сучасних реаліях:

- ринково орієнтоване підприємство функціонує в умовах високого рівня невизначеності;
- важливо не лише зосереджуватись на стабілізації і мінімізації витрат, але й розробляти превентивні заходи, спрямовані на забезпечення

відновлення та подальшого розвитку підприємства після подолання кризових явищ;

- варто відноситись до безпеки як до стохастичної категорії, що швидко змінюється, відповідно розглядаючи сам концепт безпеки не як стан, а як процес, тобто економічна безпека підприємства повинна розглядатись як динамічний процес адаптації до змінного ринкового середовища;
- у системі економічної безпеки підприємства важливим є забезпечення безперервності бізнесу,

**Порівняння підходів до поняття
«економічна безпека підприємства» в Україні і за кордоном**

Критерій	Вітчизняний підхід	Західний підхід
Термінологія	економічна безпека підприємства	ERM, BCM, Corporate Security, Resilience
Об'єкт	підприємство як система ресурсів і процесів	підприємство як економічний агент у середовищі у середовищі з високим ступенем невизначеності
Фокус	стан захищеності та стійкості	процеси управління ризиками й адаптацією
Інструменти	заходи безпеки, оцінювання загроз, методики стійкості	рамки управління ризиками (COSO, ISO), плани безперервності бізнесу (BCM-плани), моделі організаційної (корпоративної) стійкості
Результат	стабільність і мінімізація втрат	адаптація, конкурентоспроможність, розвиток після кризи
Парадигма	«безпека як стан»	«безпека як процес»

Джерело: власне напрацювання

тобто можливості своєчасно реагувати на ризики й відновлювати діяльність без критичних втрат.

Окрім того, в умовах зростання відкритості економік світу через глобальну діджиталізацію бізнес-процесів підприємства, важливою передумовою забезпечення його економічної безпеки варто вважати інформаційну безпеку, що розглядається «не лише як захист даних від зовнішніх загроз, але й комплекс заходів, спрямованих на підтримку довгострокової стабільності інформаційних систем в умовах швидко змінюваного технологічного середовища» [13].

Важливість забезпечення інформаційної безпеки в системі економічної безпеки підприємства є важливим з ряду причин:

- захист конфіденційної інформації (допомагає захистити конфіденційну інформацію від доступу, розкриття або зміни неавторизованими особами);
- зниження ризиків (мінімізація ризику витоку даних, атак типу «відмова в обслуговуванні» та інших зловмисних дій);
- дотримання нормативних вимог (зниження ризику штрафів та юридичної відповідальності);
- захист репутації (мінімізація ризиків інцидентів безпеки);
- забезпечення безперервності бізнесу (підтримка доступу до ключових систем і даних, а також мінімізацію впливу будь-яких збоїв) [24].

Розвиток цифрового середовища та поступове домінування його ролі у забезпеченні ефективності діяльності підприємства акумулює нові виклики інформаційній безпеці підприємств:

- посилення кіберзагроз (розширені постійні загрози (APT), програми-вимагачі, вразливості нульового дня та атаки на ланцюг поставок);
- безпека віддаленої роботи (перехід до розподіленої робочої сили створює такі ризики, як незахищені кінцеві точки, несанкціонований доступ і вразливості VPN, що вимагає використання захисту кінцевих точок, багатофакторної

автентифікації (MFA) і моделей безпеки з нульовою довірою);

- загрози та захист на основі штучного інтелекту (автоматизація фішингових атак та ухилення від виявлення з однієї сторони та використання штучного інтелекту для аналізу загроз із іншої);
- ризики безпеки ланцюга поставок (забезпечення дотримання сторонніми постачальниками та партнерами суворих заходів безпеки);
- загрози квантових обчислень (майбутні стратегії криптографічної безпеки повинні бути готові до потенційних ризиків, пов'язаних із досягненнями в галузі квантових обчислень) [20].

З точки зору забезпечення стабільності функціонування підприємства як економічної системи, важливим є також функціонал інформаційної безпеки щодо зниження ринкової ентропії. При оцінюванні ентропії діяльності підприємства пропонується враховувати ентропію його середовища, що є найбільш не прогнозованим за умови обмеженості доступу до переважної більшості інформації. Проте об'єктивне оцінювання ентропії діяльності підприємства потребує комплексного підходу, за якого варто враховувати і так зване внутрішнє середовище підприємства [3].

Підвищити рівень інформаційної безпеки підприємства можна, забезпечивши його доступність до якісної інформації. Пріоритет при цьому належить зовнішній інформації, яка надходить із середовища підприємства, оскільки за рахунок його високої стохастичності та різнонаправленості значної кількості факторів впливу, присутність саме такої інформації в інформаційній системі підприємств більшою мірою дозволяє знижувати ентропію їх діяльності [3].

Проведене дослідження дозволяє сформулювати власне бачення суті дефініції економічна безпека підприємства як динамічного процесу управління, спрямованого на захист стратегічних інтересів підприємства, мінімізацію втрат від зовнішніх і внутрішніх загроз та забезпечення

здатності до стійкого розвитку, який реалізується через ефективне використання і гармонізацію ресурсів та впровадження сучасних концептів (управління безперервністю бізнесу, управління ризиками, стійкість бізнесу, фінансова стабільність і безпека).

Висновки. Отже, в Україні поняття економічної безпеки підприємства історично виникло як реакція на трансформаційні ризики 1990-х і збереглося як самостійна категорія. У західній практиці воно розчинене у ширших концептах управління ризиками, безперервності та стійкості.

При формуванні сучасного бачення суті поняття «економічна безпека» варто враховувати напрацювання закордонних науковців, зокрема в частині управління безперервністю бізнесу, управління ризиками, стійкості бізнесу, фінансової стабільності і безпеки.

Особливого значення у забезпеченні економічної безпеки підприємства відводиться інформаційній безпеці, адже в умовах ринку інформація є стратегічним ресурсом бізнесу. За таких умов інформаційна безпека виконує роль гаранта економічної безпеки, оскільки без неї не можливо забезпечити фінансову стабільність, конкурентоздатність, стійкість бізнесу в умовах глобалізації та цифровізації світової економіки.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Боса І. Етимологія поняття «економічна безпека підприємства». *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. № 6. Т. 2. С. 300–308.
2. Васильців Т. Г. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізми зміцнення: монографія. Львів, 2008. 384 с. URL: <https://surl.li/rtwjco> (дата звернення: 21.07.2025).
3. Дейнега О. В., Дейнега І. О. Ентропія в діяльності підприємства: суть та основні підходи до оцінювання. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Логістика*. 2018. № 892. С. 56–63.
4. Зайченко К. С., Діма Н. І. Економічна безпека підприємства: сутність та роль. *Ефективна економіка*. 2021. № 5. URL: <https://surl.li/dwehnu> (дата звернення: 21.07.2025).
5. Заплатинський В. М. Логіко-детермінантні підходи до розуміння поняття «Безпека». *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*. 2012. № 5. С. 90–98. URL: <https://surl.li/uwkqgz> (дата звернення: 21.07.2025).
6. Камлик М. І. Економічна безпека підприємницької діяльності. Економіко-правовий аспект : навч. посібник. Київ : Атіка, 2005. 432 с
7. Ковальов Д., Сухорукова Т. Економічна безпека підприємства. *Економіка України*. 1998. № 10. С. 48–51.
8. Ортинський В.Л. Економічна безпека підприємств, організацій та установ. URL: <https://surl.li/tbexhf> (дата звернення: 21.07.2025).
9. Панченко В. А. Систематизація підходів до трактування поняття «економічна безпека підприємств».

Ефективна економіка. № 11. 2017. URL: <https://surl.li/bvbsza> (дата звернення: 21.07.2025).

10. Україна у цифрах. 2021. Статистичний збірник. Київ: Державна служба статистики України. 48 с.

11. Фролова Л. В., Бугенко К. А. Зміцнення економічної безпеки на підприємстві. *Ефективна економіка*. 2017. № 11. URL: <https://surl.cc/pkbulc> (дата звернення: 21.07.2025).

12. Штулер І.Ю., Шевченко Д.В. Сутність економічної безпеки та її система управління. *Актуальні проблеми економіки*. 2020. Вип. 11 (233). С. 59–71.

13. Що таке інформаційна безпека: основні принципи та загрози. URL: <https://surl.lu/ddklxl> (дата звернення: 21.07.2025).

14. BUS 100 Introduction to Business Module: Legal Ownership. URL: <https://surl.cc/indjtu> (accessed July 21, 2025)

15. Business Continuity Management (BCM). URL: https://www.itgovernanceusa.com/bc_dr (accessed July 21, 2025)

16. Corporate resilience: Four ways to thrive in a crisis. URL: <https://surl.li/kocchv> (accessed July 21, 2025)

17. Defining Financial Stability. URL: <https://surl.li/kocchv> (accessed July 21, 2025)

18. Enterprise Risk Management (ERM): What It Is and How It Works. URL: <https://surl.li/azkhet> (accessed July 21, 2025)

19. How AI-driven fraud challenges the global economy – and ways to combat it. World Economic Forum. URL: <https://surl.li/gkgrut> (accessed July 21, 2025)

20. Information Security. URL: <https://surl.li/oratdb> (accessed July 21, 2025)

21. The Security Risk Organizations Should Not Ignore: Careless, Negligent and Malicious Insiders. URL: <https://surl.li/vkjugu> (accessed July 21, 2025)

22. Tredgold J. Financial Stability vs. Financial Security: What's The Difference? URL: <https://surl.li/grnkyb> (accessed July 21, 2025)

23. What Is Corporate Security? URL: <https://surl.lu/lbbeax> (accessed July 21, 2025)

24. What is Information Security? URL: <https://surl.li/nrwwrn> (accessed July 21, 2025)

REFERENCES:

1. Bosa I. (2022) Etymolohiya ponyattya "ekonomichna bezpeka pidpryyemstva" [Etymology of the concept of "economic security of the enterprise"]. *Visnyk Khmel'nytskoho natsional'noho universytetu*, no. 6, t. 2, pp. 300–308. (in Ukrainian).
2. Vasylytsiv T.H. (2008) Ekonomichna bezpeka pidpryyemnytstva Ukrayiny: stratehiya ta mekhanizmy zmitsnennya: monohrafiya [Economic security of Ukrainian entrepreneurship: strategy and mechanisms of strengthening: monograph]. Lviv, 384p. Available at: <https://surl.li/rtwjco> (accessed July 21, 2025). (in Ukrainian).
3. Deineha O.V., Deineha I.O. (2018) Entropiya v diyal'nosti pidpryyemstva: sut' ta osnovni pidkhody do otsinyuvannya [Entropy in the activities of the enterprise: essence and main approaches to assessment]. *Visnyk*

Natsionalnoho universytetu "Lvivska politekhnika". Lohistyka, no. 892, pp. 56–63.

4. Zaychenko K.S., Dima N.I. (2021) Ekonomichna bezpeka pidpryyemstva: sutnist ta rol [Economic security of the enterprise: essence and role]. *Efektivna ekonomika*, no. 5. Available at: <https://surl.li/dwehnu> (accessed July 21, 2025). (in Ukrainian).

5. Zaplatynskyy V.M. (2012). Lohiko-determinantni pidkhody do rozuminnya ponyattya «Bezpeka» [Logical-deterministic approaches to understanding the concept of "Security"]. *Visnyk Kamyanets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohiyenka*, no 5, pp. 90–98. Available at: <https://surl.lu/uwkqz> (accessed July 21, 2025). (in Ukrainian).

6. Kamlyk M.I. (2005) Ekonomichna bezpeka pidpryyemnytskoyi diyalnosti. Ekonomiko-pravovyy aspekt [Economic security of entrepreneurial activity. Economic and legal aspect]. Kyiv: Atika, p. 432. (in Ukrainian).

7. Kovalov D., Sukhorukova T. (1998) Ekonomichna bezpeka pidpryyemstva [Economic security of enterprise]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 10, pp. 48–50.

8. Ortynskyy, V.L. Ekonomichna bezpeka pidpryyemstv, orhanizatsiy ta ustanov [Economic security of enterprises, organizations and institutions]. Available at: <https://surl.li/mbexhf> (accessed July 21, 2025). (in Ukrainian).

9. Panchenko, V. A. (2017) Systematyzatsiya pidkhodiv do traktuvannya ponyattya "ekonomichna bezpeka pidpryyemstv" [Systematization of approaches to the interpretation of the concept of "economic security of enterprises"]. *Efektivna ekonomika*, no 11. Available at: <https://surl.li/bvbsza> (accessed July 21, 2025). (in Ukrainian).

10. Ukrayina u tsyfrakh. 2021. Statystychnyy zbirnyk [Ukraine in Figures. 2021. Statistical Collection]. Kyiv: Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. 48 p. (in Ukrainian).

11. Frolova L.V., Buhenko K.A. (2017) Zmitsnennya ekonomichnoyi bezpeky na pidpryyemstvi [Strengthening economic security at the enterprise]. *Efektivna ekonomika*, no 11. Available at:

<https://surl.cc/pkbulc> (accessed July 21, 2025). (in Ukrainian).

12. Shtuler I.Yu., Shevchenko D.V. (2020) Sutnist ekonomichnoyi bezpeky ta yiyi systema upravlinnya [The essence of economic security and its management system]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no 11 (233), pp. 59–71. (in Ukrainian).

13. Shcho take informatsiyna bezpeka: osnovni pryntsyipy ta zahrozy [What is information security: basic principles and threats]. Available at: <https://surl.lu/ddklxl> (accessed July 21, 2025). (in Ukrainian).

14. BUS 100 Introduction to Business Module: Legal Ownership. Available at: <https://surl.cc/indjtu> (accessed July 21, 2025)

15. Business Continuity Management (BCM). Available at: https://www.itgovernanceusa.com/bc_dr (accessed July 21, 2025)

16. Corporate resilience: Four ways to thrive in a crisis. Available at: <https://surl.li/kocchv> (accessed July 21, 2025)

17. Defining Financial Stability. Available at: <https://surl.li/kocchv> (accessed July 21, 2025)

18. Enterprise Risk Management (ERM): What It Is and How It Works. Available at: <https://surl.li/azkhet> (accessed July 21, 2025)

19. How AI-driven fraud challenges the global economy – and ways to combat it. World Economic Forum. Available at: <https://surl.li/gkgrut> (accessed July 21, 2025)

20. Information Security. Available at: <https://surl.li/oratdb> (accessed July 21, 2025)

21. The Security Risk Organizations Should Not Ignore: Careless, Negligent and Malicious Insiders. Available at: <https://surl.li/vkjugu> (accessed July 21, 2025)

22. Tredgold J. Financial Stability vs. Financial Security: What's The Difference? Available at: <https://surl.li/grnkyb> (accessed July 21, 2025)

23. What Is Corporate Security? Available at: <https://surl.li/lbbeax> (accessed July 21, 2025)

24. What is Information Security? Available at: <https://surl.li/nrwwrn> (accessed July 21, 2025)